

tilbøjelig til fra det smaa at slutte til det store, og jeg tror ikke, at man af det, der saaledes kan sluttes, her vil tage meget fejl. Jeg kan altsaa for den Sags Skyld ikke have saa meget imod, at disse Huse blive staaende, men jeg tror rigtig nok, det vil være det heldigste, om de bleve fjernede. Jeg hørte forleden Dag, at den nuværende Krigsminister har overordentlig store Planer for. Det fremgik jo af hans Tale, at i Grunden skulde alle Søbyer befæstes, og det er muligt da Planen, at ogsaa alle Byer paa Bornholm skulde befæstes paa ny. Ja, i det Tilfælde er det ikke rigtigt at fjerne Magasinerne. Jeg tvivler ganske vist om, at denne Plan vil blive gennemført, men har den nuværende Krigsminister stillet sig det Formaal, maa jeg sige, at saa er der Mening i at lade disse Bygninger staa, ellers ikke. Det er Skade, at de mange Skanser, som Bornholm har været bedækket med, ere blevne fjernede; de kunde jo saa have været brugte, og der var blevet sparet en Del, hvis de vare blevne liggende, saa at man straks kunde have benyttet dem.

Det sidste, jeg har at anføre og henvende Opmærksomheden paa, gjælder den højtærede Kirkeminister. Den højtærede Minister har udtalt sig meget velvillig over for Lærerne. Jeg vil haabe, det vil vise sig at være alvorlig ment. Jeg vil haabe, det vil lykkes den højtærede Minister at gennemføre Skolelovsforslaget, som nu ligger i Landstinget, saa det kan blive til Gavn for Skolevæsenet i det hele taget: for Undervisningen, for Oplysningen, men ogsaa for Lærerstanden. Det skal jeg nu imidlertid ikke dvæle ved; men der er en anden Side af Sagen, som man ogsaa maa se hen til. De Lærere, der have naaet Aldersgrænsen, og som jo hist og her skulde forlade deres Gerning, ere for Tiden uheldigt stillede. Reguleringssummerne ere jo gaaede betydeligt ned. Det er jo noget, som vi alle have set. Af de Opgørelser af Reguleringssummerne, som vi have faaet tilstillede, vil det fremgaa, at de fleste Embeder ere gaaede betydeligt ned; 2—300 Kr. i Nedgang er meget almindeligt. De Lærere, som nu skulde forlade deres Embede, faa altsaa en betydelig mindre Pension, end de vilde have faaet, hvis Reguleringssummerne vare blevne ved det gamle. Da nu Embederne ere saa smaa, at de Pensioner, som Lærerne kunne faa efter de gamle Reguleringssummer, vilde være smaa nok blot til at føre en tarvelig Tilværelse paa deres gamle Dage, synes det mig rigtigt at tænke lidt paa dem og sørge for,

at det, de skulle leve af paa deres gamle Dage, ikke bliver alt for tarveligt. Dette kunde jo ske f. Eks. derved, at Statstillæget blev regnet med til Embedernes Reguleringssum. Dette vilde være en ganske naturlig Maade, hvorpaa man kunde raade Bod paa dette Forhold. Jeg vil henstille til den højtærede Kirkeminister at tænke paa disse gamle Lærere. Det er jo i Virkeligheden saaledes, at det at faa Pension hører med til deres Lønning. Deres Forholdet i det hele taget var ordnet paa en anden Maade, saaledes at Skolelærere, og dermed ogsaa andre Embedsmænd her i Landet, kun vare lønnede, saa længe de vare i Funktion, og siden maatte sørge for sig selv, saa vare de forberedte derpaa, og naar de vare aflagte med tilstrækkelig Løn, var det jo ogsaa ganske naturligt, at de ligesom andre Mennesker maatte sørge for sig selv paa deres gamle Dage; men naar Ordningen nu engang er, som den er, medens Pensionen i Virkeligheden er en Del af Lærernes Løn, synes det at være urimeligt, at de skulle komme til at lide under det Faktum, at Forholdene medføre, at Embedernes Reguleringssum gaa betydeligt ned. Denne Sag, haaber jeg, at den højtærede Kultusminister, der har udtalt sin store Sympati og Velvilje lige over for Lærerstanden, vil tage under Overvejelse. Saa er der et Par andre Ting, som jeg tidligere har omtalt, og som jeg skal tillade mig at minde om paa ny. Dette, at gentage Gang efter Gang, er for os ret naturligt og maaske ogsaa ret nødvendigt. Der er noget kedeligt ved, at man saaledes Aar efter Aar skal blive ved at gentage det samme, men vi have Erfaring for, at det til sidst derved kan lykkes at føre noget igennem. Det gaar saa, ligesom der staar om den fattige Enke i Bibelen, at naar man hænger dygtig i, saa naar man til sidst at faa det gennemført, man vil. (*Berntsen*: Det staar ikke i Bibelen!) Ja maaske dog mit Kendskab til Bibelen er lidt større end det ærede Medlems, og at jeg derfor vel tør tiltro mig at have fuld Ret i min Paastand, men forøvrigt vil den højtærede Kultusminister maaske kunne bekræfte det. (*Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet* [Sthyr]: Ordene er det ikke, men Meningen kan være rigtig nok.) Ja, ja, det er jo ikke Ordene, men Meningen, det kommer an paa. Det, jeg først ønsker at tale om, er om Ruinerne, som vi have staaende paa den gamle Kirkeplads i Gudhjem. Dem vilde vi gerne have bort. Det er nu to Aar siden, at